Ruokavirasto LAUSUNTO

kirjaamo@ruokavirasto.fi 4.9.2026 Dnro 391/2026

Lausuntopyyntö 20.7.2026, dnro 899/04.01.00.01/2026

LAUSUNTO LUONNOKSESTA MIKROBILÄÄKKEIDEN KÄYTTÖSUOSITUKSIKSI ELÄINTEN TÄRKEIMPIIN TULEHDUS- JA TARTUNTATAUTEIHIN

Paliskuntain yhdistys kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Yleiset huomiomme porojen lääkinnästä

Paliskuntain yhdistys haluaa kohteliaimmin muistuttaa poronhoidon historiallisista, kulttuurisista ja maantieteellisistä erityispiirteistä sekä poron (*Rangifer tarandus tarandus)* asemasta tuotantoeläimenä. Poro on semidomestikoitu, vapaana jopa ympärivuotisesti laiduntava tuotantoeläin. Poronhoitoalue kattaa noin kolmanneksen Suomen pinta-alasta Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa ja tällä alueella laiduntaa vapaasti noin 170 000 eloporoa (= yli talven eloon jätettävää poroa, lisäksi kuluvan kesän vasat). Poroja teurastetaan vuosittain nykyisessä petovahinkotilanteessa noin 60 000, mikä tarkoittaa noin 1,4 miljoonaa kiloa poron lihaa.

Poroa lääkitään kokonaisuudessaan melko vähän, se on esimerkiksi mikrobilääkkeiden käytön osalta hyvin neitseellinen tuotantoeläin. Yksilötasolla porolla käytetään vähäisiä määriä prokaiinipenisilliiniä, ja joskus tetrasykliiniä. Kapeakirjoinen prokaiinipenisilliini tehoaa poron tapauksessa vielä pääsääntöisesti hyvin, vaikkakin tämä väite perustuu poroeläinlääkäreiden tuntumaan tutkimustiedon puuttuessa.

Lääkeannokset porolla joudutaan pääsääntöisesti ekstrapoloimaan muilta märehtijöiltä, näyttöä lääkeaineiden farmakokinetiikasta porolla on niukasti ja rekisteröityjä lääkkeitä porolle ei juurikaan ole. Lääkkeet määrätään kaskadisääntöjen mukaisesti. Massatasolla poroja loislääkitään ivermektiinillä syksyn ja talven erotuksissa, mikä on käytännössä hoitavalle eläinlääkärille usein ainoa mahdollisuus nähdä eläimet ja arvioida porojen terveydentilaa niin yksilö- kuin karjatasolla. Injisoitava ivermektiini on myyntiluvassa rekisteröity käyttöön myös porolle.

Poroja lääkitään käytännössä erotuksissa maastossa, kotitarhoissa (niillä alueilla, missä porot ovat lisäruokinnalla tarhoissa muutaman talvikuukauden ajan), ja joskus kuljetusvälineiden, so. pakettiautojen peräkonteissa eläinlääkärin vastaanotolla.

Poro on puolikesynä, enemmän villiin kallellaan olevana märehtijänä ja saaliseläimenä erittäin herkkä kuljetus- ja käsittelystressille, ja myös peittää sairastumisensa viimeiseen saakka.

Kommenttimme suositusluonnokseen

Ruokaviraston mikrobilääkesuositusluonnoksessa todetaan, että ”Lampaalla, vuohella ja porolla mikrobilääkkeiden käytön periaatteet noudattelevat samoja linjoja kuin naudoilla.”

Lääkeaineiden farmakokinetiikassa on eroja myös eri märehtijälajien osalta ja kuten suositusluonnoksessakin todetaan, tutkimustieto osin puuttuu. Poro on naudasta, lampaasta ja vuohesta poikkeava

Käyntiosoite: Koskikatu 33-35 A Puh: 040 025 1673 etunimi.sukunimi@paliskunnat.fi Y-tunnus: 0192404-5
Postiosoite: PL 8168, 96101 Rovaniemi www.paliskunnat.fi

märehtijä, sillä se luonnonolosuhteissa alentaa aineenvaihduntaansa jopa 50 % talvella. Tällä on todennäköisimmin vaikutusta myös lääkeaineiden farmakokinetiikkaan. Esim. tulehduskipulääkkeen farmakokinetiikkatutkimuksessa on todettu, että poro saattaa itse asiassa muistuttaa talvella enemmän yksimahaista kuin märehtijää (Nurmi et al., 2022). Talviaikaisen poron ksenobioottisten yhdisteiden metabolia on tutkimusten mukaan ylipäänsä hitaampaa (Laitinen et al., 1980 ja 1982; Juvonen et al., 1984).

Suositusluonnoksessa todetaan kudosärsyttävyys lampaan ja vuohen osalta. Kokemuksemme mukaan lääkkeet ovat kudosärsyttäviä myös porolla, ja suositeltavaa on annostella injektiot nahan alle.

Tautikohtaiset suositukset märehtijöille

Nekrobasilloosi on yleisin ja tärkein poron bakteerisairaus. Nekrobasilloosin suu-, ruuansulatuskanava- ja keuhkomuodot ovat poron yleisimpien kuolinsyiden joukossa. Myös joukkosairastumisia esiintyy. (Laaksonen: Tunne poro, 2016).

Porolle tyypillisimpiä tartuntatauteja tarhaolosuhteissa on ns. ”suuntauti”, jossa aiheuttajana voi olla useita eri viruksia (kuten Orf, herpes) tai mikä tahansa muu mekaaninen vaurio (esim. liian karkean rehun aiheuttamana) suussa, joka virusrakkuloiden tapaan rikkoo limakalvot. Limakalvovauriosta pääsee Fusobacterium necrophorum elimistöön ja tappaa poron pahimmillaan ”yhdessä yössä”. Nekrobasilloosia on vaikea hoitaa siinä vaiheessa, kun se on päässyt poron elimistöön.

Mikrobilääkkeiden käyttösuosituksessa todetaan, että virustautien yhteydessä ei pidä käyttää mikrobilääkkeitä sekundääristen bakteeritartuntojen ennaltaehkäisyyn. Poron osalta porojen hoitoon perehtyneet eläinlääkärit ovat todenneet ainoaksi toimivaksi keinoksi estää nekrobasilloosikuolemat lääkitsemällä poron varhaisessa vaiheessa mahdollista bakteeritartuntaa, käytännössä siis lähes profylaktisesti.

Fusobacterium necrophorum – bakteerin aiheuttama sorkkatulehdus on tunnettu myös porolla, vaikkakin nykyisellään harvinainen. Vanha kansa tuntee sen nimillä ”slubbo” tai pahkuratauti. Penisilliinihoito taudin alkuvaiheessa on tehokas.

Poron hengitystieinfektioissa merkittävimmät bakteerit ovat Pasteurella ja mykoplasma. Myös yleistynyt nekrobasilloosi löytyy siis usein poron keuhkoista. Porolla ensisijainen mikrobilääkevalinta on edelleen prokaiinipenisilliini, vasta toissijaisena tetrasykliini. Yskivällä porolla on toki hyvä muistaa myös loistartunnan mahdollisuus (keuhkomadot, aivokalvomadot, nenäsaivartaja eli saulakka).

Muilta osin ei huomautettavaa luonnoksen osalta.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Hanna Nurmi
toiminnanjohtaja

Lausunnon valmistelija, lisätiedot: hanna.nurmi@paliskunnat.fi